

KARDEŐLİK BİRBİRİNİN YARDIMINA KOŐMAKTIR

EûzübillâhimineŐseytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm

*el-Hamdülillâhi rabbilâlemîn hamden
kesîran tayyiben mübâreken fîhi hamden
kema yenbeğî li celali vecihi vel azimi sulta-
ni. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve
senedinâ fe tacı rusine ve tabibi kulibina ve
üsvetine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ
ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-
ihsânin ilâ yevmil ceza.*

Emmâ ba'd

Aziz ve muhterem kardeşlerim, hoşgeldiniz!

KardeŐlik; birbirini sevmek, birbirinin yardımına koŐmak, bir biriyle sohbet etmek, muhabbet etmektir. Sohbetlerin en güzeli sevaplı olan sohbetler var. Sohbetler çeşitli olabilir. Tabii Allah rızasına uygun olanı, sevaplı olanı herkes için Őâyan-ı tercihtir. Bir sohbetin sevaplı olması için de en güzel çare onun Kur'ân-ı Kerîm sohbeti veya Peygamber Efendimizin hadîs-i Őerîflerinin okunması, dinî

bir konunun okunması, dinlenmesi tarzında olan sohbettir.

Biz de tabii zaman olursa arada özel konuşmalar da yaparız. Hâl hatır da sorarız. Ama Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyalım. Bilenler bilgisini tazelemiş olur. Yeni şeyler de öğreniriz mutlaka. Öğrendiklerimizi de uygularız.

«إِنَّ اللَّهَ وَعَدَنِي أَنْ يُدْخِلَ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي أَرْبَعَمِائَةِ
أَلْفٍ. قَالَ أَبُو بَكْرٍ: زِدْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: وَهَكَذَا
وَجَمَعَ كَفَّهُ. قَالَ: زِدْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: وَهَكَذَا. حَم
1ع ض عَنْ أَنَسٍ.

Ahmed b. Hanbel, İbni Abdil Berr ve diğer kaynaklardan gelen bir hadîs-i şerîf.

¹ Ahmed b. Hanbel, III, 165, r. 12695; Ahmed b. Hanbel, III, 193, r. 13007; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 286, r. 20556; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, VI, 417, r. 3783; Beyhakî, *Esmâ ve's-sıfât*, II, 153, r. 721; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, III, 359-360, r. 3400; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, VIII, 364, r. 8884; Taberânî, *el-Mu'cemü s-sagîr*, I, 214, r. 342; Deylemî, *el-Firdevs*, IV, 383, r. 7115; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XV, 164, r. 4335; Makdisî, *el-Muhtâre*, VI, 255, r. 2703; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, X, 404, r. 18686; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XI, 446, r. 32101; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XIV, 52, r. 37914; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-sahâbe*, I, 237, r. 777; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, II, 344.

Râvîsi Hazreti Enes *raduyallahu anh.* Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki *Innallahe va'adeni* Allahu Teâlâ hazretleri bana vaad etti ki:

En yüdhilel cennete fi ümmeti erba'mieti elfin. Benim ümmetimden cennete dört yüz bin kişiyi sokulacak.

Kâle Ebu Bekrin zidnâ Ya Resullah. Bunun üzerine Ebû Bekir dedi ki; Yâ Resûlallah daha fazlasını bize iste. Bizim nâmımıza bizim daha çok girmemizi iste diye.

Kâle ve hâkeza ve cemea keffehu. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz ellerini, avuçlarını açıp dedi.

Kâle zidnâ Ya Resullah. Yâ Resûlallah daha da arttır, dahasını da iste, daha da çok olsun dedi Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz.

Ve kâle ve hâkeza. Bu kadar daha diye. İşaret etti ellerini.

Peygamber Efendimizin ümmeti çok, belki milyarlarca ümmeti var. Bu hadîs-i şerîf hangi sebeple, nasıl söylenmişse, kimler kast edilmişse, o zaman için dört yüz bin kişi girecek, diye söylenmiş. Daha fazlası da istendik-

çe yalvarmış Allah da ihsan etmiş. Yani sonuç olarak ne kadar gireceği bilinmiyor. Başka bir hadîs-i şerîfi hatırlatıyor bu rivayet bana.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki; “Ümmetinden yetmiş bin kişi hesaba uğramadan, defter divan açılıp sorgu suale çekilmeden cennete girecekler.” Onun üzerine yine böyle “Bastır yâ Resûlallah, daha çok iste.” diye temenniler olmuş. Hatta Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; “Ben Allahu Teâlâ hazretlerinden arttırmasını dile-dim, dua ettim. O da yetmiş bin kişiye, her birine yetmişer bin kişi daha bağışladı.”

Yani 70 bin kere 70 bin , $7 \times 7 = 49$ un yanına 8 tane sıfır koyarsak kaç oluyor? 4 milyar 900 milyon, artık hesabını siz yapın. ,

Bir de “Rahman'ın avuçlarıyla” şu kadar buyurmuş. Yani ilavesi, artığı ve daha da ço-ğu diye. Tabii ne kadar insanın gireceğini Allah bilir. Fakat o hadîs-i şerîften 4 milyar 900 milyon ve bir miktar daha meçhul mikta-rın hesapsız gireceği bildiriliyor.

Demek ki buradaki belli bir zamana, belli bölgeye ait bir şey herhalde, bu hadîs-i şerîf-ten çıkan aslında cennete girecek olanlar

çok. Başka bir hadîs-i şerîfi daha hatırlatıyor bunu rivayet eden kimseler.

Siz, cennet ahâlisinin rakamları unuttum, mesela dördte biri olmak istemez misiniz? Tabii birçok ümmet gelmiş geçmiş, asırlarca insanlar yaşamış, 4'te bir, 3'te biri olmak istemez misiniz? Yarısı olmak istemez misiniz? Kendisi miktarı arttırarak soruyor.

Ve anlaşılıyor ki ekseriyetle cennet ehlinin ekseriyeti ümmet-i Muhammed'den olacak. Demek ki miktarı bilemiyoruz, milyarlarca. Gene bildiğimiz bir şey var ki hatta Ökkaşe b. İhsan Es-sakafi isminde bir sahabesi var Peygamber Efendimiz'in. O Ökkaşe hazretleri böyle 70.000 kişi bigayri hisâb girecek, de-yince bu sahih hadîs-i şerîf sahih kitaplarda kaydedilmiştir.

a. Hz. Ökkaşe Hazretleri Cennetlidir

Kalkmış “Yâ Resûlallah dua buyur da ben de onlardan olayım.” Efendimiz onu çok sevdi ve bazı orduları teçhiz ettiği zaman onu komutan tayin edip onunla gönderirdi. Güzel, uzun kirpikli, kara kaşlı, yakışıklı da bir kimse olduğu rivayet ediliyor. Kitaplarda okumuştum. Efendimiz'in sevdiği müstesna bir kimse.

Güzel bir vasfı ve makamı var demek ki. “Sen de onlardansın.” buyurmuş. O Ökkeşe Hazretlerine.

Güneydoğu Anadolu’da çocuklara çok Ökkeş adını koyarlar. Burada pek tanıdık bir isim değil ama Ökkeş’i oralarda çok duyarsınız. Bu Ökkeşe’den bozma bozulmadır o. Ükkeşe’dir aslı.

Ondan sonra bir kişi daha kalkmış o kalkan kişi de demiş ki “Bana da dua et, ben de onlardan olayım.” Efendimiz ona “Sen de onlardan ol.” dememiş. Bazı hadis alimleri bu hadisin izahında diyorlar ki o münafıklardan idi, o kalkan ikinci kimse böyle tam sağlam bir müslüman değildi diye rivayete ediyorlar ama isim vermiyorlar gene. Herhalde gıybet gibi olmasın, onun için olsa gerek.

Efendimiz her şeyi o kadar güzel, ibret almamız lazım tabii. Peygamber Efendimiz’in her hareketinden her kemalât ve zarafetinden istifade etmemiz lazım. Ona “Hayır sen onlardan değilsin.” denilebilir. Düz bir ifade, dümdüz dobra dobra bir ifade. Ona diyor ki “Ökkeşe senden önce davrandı.”

Sebageke ükkaşe. Ükkaşe seni geçti. Çok güzel bir cevap geliyor bana. Dikkat ederseniz reddetmiyor, yüzüne vurmuyor ayıbını, varsa münafıklığı öteklerinin, başkalarının yanında da mahçup duruma düşürmüyor. Fakat kısaca Ökkaşe senden önce davrandı, diyor. Ne desin, kimse bir şey diyemez o zaman. Hem de arkası kesilmiş oluyor. Herkes kalkıp isteyecek. Orada da arkası kesilmiş oluyor, tabii isteseydi herkese dua ederdi Peygamber Efendimiz. Zaten ümmeti hakkında dua etmişti ama tabii çeşitli hikmetleri var bu işin.

Rabbimizden dileriz, fakat burada Ebû Bekir Sıddık efendimizin de ne kadar şefkatli ne kadar gözü yaşlı, ne kadar zeki bir kimse olduğu ortaya çıkıyor. Rakam söylendikçe “daha dua et Ya Resulallah daha arttır Ya Resulallah” diye daima söylemiş. Şimdi iki elini toplayıp ve bu kadar daha Ve şu kadar ve şu kadar dediği sözlerinin izahı iki türlü olabilir. Ellerini açmış “Ya Rabbi bu verdiğin kadar daha gene ver. Daha gene ver deme manası ne dua için ellerini açmış olabilir. Veyahut da yani bu kadar daha bu kadar daha diye eliyle yani çokluğu gösteren 1 işaret da-

ha yapmış da olabilir. Olabilir yani İki de hatırına geliyor insanın. Elimizde büyük hadis cetveli olsa orada ravilerden meseleyi biraz daha iyi okuyup anlamak belki mümkün olabilir.

Ama şurası muhakkak ki ne kadar insan gireceğini bilmiyoruz. Cennet ehlinin çoğunun ümmeti Muhammed'den olacağını müjde olarak almışız. 4.900.000 eden bir rakamın garantili hepsinin gireceğini biliyoruz. Onlara ilaveten daha başka kimselerin olacağını biliyoruz. Tabii burada niye tam kesin rakam yok. Yani kullar salih amel işlerse Allah yolunda yürürlerse onlar da o makamları alabilirler. O kapı açık manasında kesin net değil.

İkinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْمُقَدَّمِ،
وَالْمُؤَذِّنُ يُغْفَرُ لَهُ مَدَّ صَوْتِهِ، وَيُصَدِّقُهُ مَنْ سَمِعَهُ مِنْ
رَطْبٍ وَيَابِسٍ، وَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ صَلَّى مَعَهُ. حَمْن
2 وَالرُّوْيَانِيُّ وَالسِّرَاجُ ضِ عَنِ الْبَرَاءِ.

² Nesâî, "Ezân", 14, r. 646; Ahmed b. Hanbel, IV, 284, r. 18506; Rûyânî, *Müsned*, I, 242, r. 351; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, II, 239, r.

el-Berâ' b. Âzib *radıyallahu anh*'den rivayet edilmiş. Ahmed b. Hanbel, Neseî ve diğer kaynaklarda var. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

Innallah hiç şüphesiz ki Allahu Teâlâ Hazretleri

Ve melaiketehu ve melekleri.

Yusallune ala saffil mukkademi. İlk safa dua ederler. İlk saf camide imamın hemen arkasında olan mânasına gelebilir. Saf, bir de harplerde olurdu. Askerler saf saf dizilirdi. Düşmanla dalga dalga hücum edilirdi. Yani eski savaş tekniğinde kılıçlar, kalkanlar dizilirdi saf bir hücum eder arkasından bir dalga daha geliyor, karşı tarafın moralini bozucu bir şey. Bir dalga daha geliyor, bir dalga daha geliyor. Tabii ilk safta çarpışmak ölümle en çok, en yakın olmak, ilk muhatap olmak, karşı tarafın oku mızrağı vesairesi falan. Ve çarpışacak tabii. İlki gidecek fedai gibi ondan sonra ikincisi gidecek. Üçüncüsü gidecek falan ama sonra düşman kırılacak. Mukavemeti, saf yarılacak falan belki.

1622; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, VIII, 136, r. 8198; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 619, r. 20550; Rûyânî, *Müsned*, I, 231, r. 328.

Onun için savaşta da ilk safın sevabı çok fazla. Namazda da namaza aşık, Allah'a ibadet etmeyi seviyor, camiye seviyor, onun için namaza önceden gelmiş. Ve ön safta yer tutmuş olduğu için namazda ön saftakilere de melekler dua ediyor, mânasında olabilir. Arkasından müezzin geldiği için namazda olma ihtimali kuvvetli. Ama savaşta da ön safta olanların çok sevap kazandığını başka hadîs-i şerîflerden de biliyoruz. Çünkü onlar kendilerini Allah yolunda cihatta feda etmeye zaten çoktan razı olmuşlar, en öne geçmişler ki çok kahraman insanlar, o bakımdan sevapları çok oluyor.

Vel müezzinu. Müezzine de gelince,

Yuğfirulehu medde savtihi. Sesinin uzunluğu miktarınca, gürlüğu yüksek sosliliği miktarınca, o ne kadar çoksa o kadar günahları affolur.

Bizim köyde bir şeyden bahsederlerdi. Ben de bilirim, tanıdım kendisini, babacan, boylu poslu, iki gözü âma bir müezzindi. Çok Dâvûdî bir sesi vardı. Biz bir saatte inerdik köyden yalıya.Yani uzun mesafe. Yalılardan köydeki ezanı duyulurdu.Bir saatlik mesafe-

den ezanı gümbür gümbür duyulurdu. “Sesinin duyulduğu mesafe miktarınca günahları o kadar çok mağfiret olunur.”

Ve yusaddıhu men semihu min rabbın yabisin. Onu işiten kuru-yaş, her şey onu tasdik eder. Kuru yaştan maksat; kuru taş, taşlar, kumlardır vesaire. Yaşlardır; ağaçlardır, çiçeklerdir, canlılardır. Ama kuru ve yaş deyince sanki her şeyi söylemek büyük küçük deyince herkesi kast ederiz onun gibi de olabilir “Yaz kış bu adam boyuna çocukları için çalıştı.” dediğimiz zaman sonbahar ve ilkbahar da çalışmadı manasını anlamayız.

“Bütün senesini geçirdi adam, gece gündüz hayra koşturuyor.” dediğimiz zaman her zaman koşturuyor manasında olabilir. “Kuru yaş duyan hepsi onu tasdik eder.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. Doğru söyledin ya müezzin, hakkı söyledin, derler. Tasdik ederler .

Tabii bu tasdik de birisine güzel bir şey yaptırtmak da yaptırtan kimseye sevap kazandırıyor.

3. الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

Bir hayrı yaptıran kimse yapanın sevabı kadar sevap alıyor. Yapanın sevabından bir şey eksiltmeden. Ben içinizden bir kimseye “Bizim mahallede bir dul var. Zavallı, çok perişan durumda, parası pulu yok. Adresi şudur, gidip yardım etse içinizden zengin bir hayır sahibi. Fena olmaz, zavallı bugünlerde çok perişan gördüm. Benim elimde imkanım yok, olsaydı bende yardım ederdim.” filan desem. Siz de o adresi alıp gitseniz, ona yardım etseniz, siz tabii o yardım etmenin sevabını alacaksınız, ben de aracı olduğum için, komisyon değil sadece komisyonlu değil, tam sizin kadar sevap alıyorum.

Onun için hayra da delalet edici olmamız lazım. Kendin yapamazsan yaptır. Peygamber Efendimiz’in sahabesinden bir tanesi hoşuma gidiyor. Çarşıda, pazarda ilk defa bir turfanda meyve çıktı mı, “Buyur yâ Resûlallah işte yeni

---

³ Ahmed b. Hanbel, V, 274, r. 22360; Ebû Hanife, *Müsned*, I, 151, r. -1; Bezzâr, *Müsned*, XIV, 65, r. 7521; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, X, 114, r. 7251; İbn Asâkir, *el-Mu'cem*, II, 995, r. 1272; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, III, 137, r. 4759; Bûsirî, *İthâfu'l-hiyere*, V, 524, r. 5174; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 360, r. 16055; İbn Hacer, *Metâlibü'l-âliye*, V, 709, r. 981; İbn Adî, *el-Kâmil*, IV, 305.

hurma çıktı, elma çıktı, erik çıktı.” veya ne meyve çıktıysa. Ondan sonra da, “Parasını ver yâ Resûlallah.” dermiş. Yani parası yok kendisinin, fakir. “Niye böyle yapıyorsun?” derlermiş. “İlk çıkan bu meyveyi Resûlallah'ın yemesini istiyorum.” dermiş. Ama ilk önce o yesin diye söyler.

Tabii yedirmenin sevabını kazanıyor çünkü evet parayı gene Peygamber Efendimiz verecek ama onun aşkı, şevki, aracı olmasının bir sevabı oluyor. Güzel bir şey, onun o sevgisi, parası olsa kendisi parayı verecek alacak. Parası yok, gene alıyor veriyor. “Yâ Resûlallah bunu senin yemen lazım” diye veriyor ondan sonra da parasını ver, benim param yok diyor hoşuma gidiyor yani.

b. Müezzine Kendisi İle Dua Edenler Kadar da Sevap Verilir

Ve bu müezzine kendisi ile beraber namaz kılan dua eden insanların sevabı kadar da sevap verilir. Namaza çağırdı ya başkalarını, çağırma aracılığını yaptığından dolayı camide onunla beraber kaç kişi namaz kıldı ise onların sevabı kadar sevap da ayrıca müezzine verilir.

Onun için Hz. Ömer *radıyallahu anh* buyurmuştur ki; “Eğer halife olmasaydım müezzin olurum.” Çünkü en kârlı meslek o. Ezan okuyacaksın, sesinin duyulduğu yere kadar herkes seni tasdik edecek, onların tasdik sevabı sana gelecek. Onlar camiye girip namaz kıldıkları takdirde onların namazlarının sevabından bir şey eksilmiyor, eksilme yok. Allah'ın lütfu çok, hazineleri geniş, o aracı olduğu için ona veriliyor. O halde Hz. Ömer diyor ki; “Emîrü’lmü’minîn olmasaydım müezzin olurum.” çünkü en kârlısı o.

İmamlıkta da vebal var, abdesti sakatsa, yanlış kıldırılmışsa aklı gönlü başka yere kaymışsa vebal var. Müezzinlikte garanti var. Okuyorsun, duyan geliyor. Mesela tam daldırılmış adam ticarete, sen ezan okuyorsun “Ezan okundu. Hay Allah razı olsun.” filan hadi gidiyorsun, namaz kılıyorsun. Veyahut tam kalkacağım sabahleyin derken, gene bir gözümü kapatayım da kalkarım, falan derken. Gene dalıyorsun ama müezzin ezan okuyor kalkıyorsun. Yani kalkmana sebep oluyor. Camiye gidiyorsun, namaz kılıyorsun işte o sebep olduğu için o sevap aynen ona da veriliyor.

Onun için elimizden geldiğince fahriyen müezzinlik yapmaya çalışmak lazım. Sanıyorum 5 veya 7 sene, böyle rakam var ama şu anda hatırlayamıyorum, okumuştum unuttum. O kadar sene fahrîyen ezan okunursa bir insan cennetlik olacağına da garanti var.

Üçüncü hadîs-i şerîf.

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الَّذِينَ يَصِلُونَ
الصُّفُوفَ، وَمَنْ سَدَّ فُرْجَةَ رَفَعَهُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً. عَبْدُ
الرِّزَّاقِ حَمْهُ طَبَّ كَق عَنْ عَائِشَةَ.

Bu da Hazreti Aişe Sıddıka validemizden rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf yine Ahmet b. Hanbel'de, İbn-i Mâce'de, Taberânî'de, Beyhaî'de, Müstedrek'te var.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz Hazreti Aişe validemizin rivayetine göre:

Innallahe ve melaiketehu. Hem Allah hem melekleri hiç şüphe yok ki safları birbirlerine bağlayanlara ve aradaki gedikleri dolduranlara salât ederler, dua ederler.

⁴ İbn Mâce, "ikâmetü's-salât", 50, r. 995; Ahmed b. Hanbel, VI, 89, r. 24587; İbn Ebî Hatim, *el-İlel*, II, 341-342, r. 415.

Allah'ın salâtı rahmet etmek manasına gelir. Meleklerin salâtı onun için hayır duası etmek mânasına gelir. Saflar bazen kesik olur. Onları birbirine bağlayan, bağlantıyı sağlayan veya bazıları gevşek olur arasına girersin saf tamam olur. O saflar arasında bağlantıyı sağlayanlara safı sağlamlaştıranlara Allah dahi, melekleri dahi salât ederler, Allah'ın rahmetine erer. Meleklerin hayır dualarını kazanır. Meleklerin hayır dualarını kazanmak da tabii yine Allah'ın onlara afv u mağfiret edeceği manasına geliyor.

Ve men sedde furceten. Kim bir gediği, açık yeri, gevşekliği doldurursa Allah onu bir derece yükseltir. Ve başka bir hadîs-i şerîften biliyoruz. Atılan adımların en sevaplı, en hayırlılarından birisi öndeki saftaki bir boşluğu doldurmak, gediği kapatmak veya safı birbirine bağlamak için atılan adımdır. Camide safların muntazam olması için gediksiz olması için ileriye doğru atılan adım çok sevaplı.

O bakımdan imamlar derler ki “*sevvu sufufeküm.*” Saflarınızı düzeltiniz. *Vestekimu va'tedilü*, düz olunuz. Tam hizaya geliniz. *Ve süddu* aradaki gedikleri doldurunuz. Kale du-

varı gibi olması lazım. Aralıkları doldurunuz, derler. Araplar'da çok vardır; hacca gidenler, umreye gidenler bilir. Sağa sola bakıp araya girerler, safları gevşek bırakmazlar.

Bizde sen araya girmeye çalıştın mı adam sana yan yan bakar, bir kızar. Kendisi yana, kenara çekilir. Sen de gel. Ben senin yerinin aşıklısı olduğum için yanına gelmedim ki. Ben bu sünnet-i seniyyeye uygun olsun diye ön safı doldurmaya geldim. Kızarmaya sana, “Ya niye geldin be adam! Rahatımı bozdun, gibilerinden. Böyle yelkenli gemi gibi geniş geniş dururlar, araları bomboş. Perişan, gevşek bir şey. Halbuki sahâbe-i kirâmın sürtünmeden dolayı elbiselerinin omuzları eskirmiş. Öyle sıkı saf tutarlarmış ki omuzları çabuk eskirmiş yani, bizim dizimiz eskiyor.

Onların omuzları eskir, neden? Çünkü omuzları sürtünüyor. Niye o kadar sürtündürecek kadar, elbiseyi yıpratacak kadar sıkı sürtünme neden? Sıkışık olmanın, sıkışıklığı doldurmanın sevabını bildikleri için. Her şeyi Allah'ın, Resûl'ünün sevdiği şekilde yapmayı sevdikleri için. Bizimkiler bunu bilmiyor.

Ramazan'da falan tabii hava da sıcak olabilir. Yani herkes püfür püfür esintili olsun. Gergef gibi gevşek olsun isteyebilir ama sevabı çok yani namaz kılacaklar dikkat etsin, sıkıntılı da olsa sabretmeli, o sevabı kaçırmamalı.

Dördüncü hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الصَّفِّ الْأَوَّلِ. سَوُّوا
صُفُوفَكُمْ، وَحَاذُوا بَيْنَ مَنَاكِبِكُمْ، وَلِينُوا فِي أَيْدِي
إِخْوَانِكُمْ، وَسُدُّوا الْخَلَلَ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ فِيمَا
بَيْنَكُمْ مِثْلَ الْحَدَفِ. حم ط ب عَنْ أَبِي أَمَامَةَ.

Ebu Umâme El Bahiretün *radiyallahu anhd*en Taberanî ve Ahmet b. Hanbel rivayet etmiş o da aşağı yukarı aynı.

Hiç şüphe yok ki Allah ve melekleri ilk saftakilere salât-u selam ederler. Allah rahmet eder melekler de hayır dua ederler, de-

---

⁵ Ahmed b. Hanbel, V, 262, r. 22263; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, VIII, 174, r. 7727; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, IX, 275, r. 9376; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, II, 404, r. 1587; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 620, r. 20553.

mek. Bunun namaz olduğu daha kesin olarak anlaşılıyor ifadenin gelişinden.

Sevvu sufufeküm. Saflarınızı düz yapın, tesviye ediniz. Toprağı tesviye etmek ne demek. Tepeleri almak, çukurlar doldurmak, düz hale getirmeniz. Saflarınızı düz hale getiriniz.

Ve hazzu beyne menakıbukum. Omuzlarınız arasında hizayı sağlayınız. Kimisi önde kimse arkada falan olmasın. Saf muntazam olacak, omuzlar bir hizada olacak.

Ve leyyinü fi eydi ihvaniküm. Ve kardeşlerinizin karşısında mülayim olunuz. Hani demin sert olmaktan bahsettim ya *el* kelimesi de geçiyor burada ama. Yani kardeşlerinizin ellerinde yumuşak olunuz. Belki orada *beyne eydi* olabilirdi, kardeşlerinize karşı demek olur o zaman. Yani onlar sizin müslüman kardeşlerinizdir, onlara karşı sert davranmayınız, yumuşak davranınız.

Ya niye aramıza geldin? Niye bizi sıkıştırdın falan gibi şeyler. Bazısı diyor ki; “Müsaa-de et şuraya oturayım.” O da bakıyor, “Gelme buraya, cami geniş. Git başka yerde ibadet yap.” falan diyor. Öteki de diyor ki; “İşte

iki rekat namaz kılacağı, falan. Biraz toparlan, sen şuraya gidersen olur.” falan. “Hayır.” diyor.

O ona diyor ki *e hâze mekanü ebike?* Burası babanın evi mi? Sanane, diyor. Güya camideler. Ne sevap kalıyor. Ne bir şey kalıyor. Hepsi gidiyor, yani bunu çok görüyoruz. Bilhassa Suud'da falan çok görünüyor. Allah saklasın. Peygamber Efendimiz'in huzur-u âlisinde insan öyle çekişme mekişme yapar mı? Canını feda eder insan.

Kendi başımdan geçmiş şeyleri söyleyeyim. Kapıdan giriyor Mescid-i Haram'ın içine. Biz şöyle yüksek taraftan girdik, köprüden geçtik, ikinci kata giriyoruz. Alt kattan değil, Merve tarafından, giriyor diye yürüdük, fakat sıkıştık. Ben sıkışıklığı da sevmiyorum. Çünkü başkalarının omuzlarından atlamak filan da doğru değil, olduğu yerde kılar. Ama herkes yürüyor diye yürüdük nihayet bir yerde sıkıştık. Canım istemediği halde böyle bir sıkışma durumu oldu. Gittikçe daraldı.

Hafif hafif gidiyoruz. Ben de sağa sola bakıyorum. Mümkün değil her taraf Hac zamanı örülmüş gibi sımsıkı. Arkamdaki de beni

itekliyor yani telaşlanıyor. Ön tarafı da belli, arka tarafı da belli, yok bir şey, kaldık ortada. Ama o fazla telaş yapınca “Buyur kardeşim.” dedim, ben şöyle yol verdim. Ona yol verdim ama kızgınlığımdan falan değil. Geçsin bakalım, belki vardır bir bildiği, falan diye yumuşak bir şekilde, sert de değil.

Kızarak değil, “Amma da yani madem bu kadar acelecisin, geç bakalım.” filan gibi değil. İyi bir şekilde yol verdim. Fedakârlık olsun diye “Hadi geç bakalım, yani sen benden önce yer bulacaksın. Sen öne geçersen benim bulacağım bir yeri bulacaksın ama olsun.” diye ben bir fedakarlık yaptım. Emin olun, o anda birisi oradan el salladı bana. Ben de gittim yanına oturdum. Tanıdığım bir kimse falan değil.

İnsan bu mübarek mahallerde yaptığı küçük bir jestin karşılığını o kadar çabuk görüyor ki hayret ettim. Ben arkamdaki adama kızmadan normal bir yol verdim. Hemen oradan bana bir yer açıldı. O önden giden bir şey bulamadı daha ama bana yer açıldı. Neden? Ben bir fedakârlık yaptım diye.

Bir keresinde 30 yıl kadar önce, böyle mermerler buz gibi sabah namazında Mescid-i Nebevi'ye geldik. Soğuk var, sabah namazı vakti. Güneş falan da yok ortada. Böyle Afganlı veya Tacikistanlı falan, tahmin ettiğim belki İran taraflarına bağlı. Elmacık kemikleri çıkık, gözleri biraz çekik ama Farsça falan konuşuyorlar. Afganlılardan öyle vardır. Onlar olabilir camiye bizden önce gelmişler, oturmuşlar bir yerlere ama geniş geniş oturmuşlar. Bir safa yedi kişi oturamaz mı? Oturur. Geniş geniş oturmuşlar.

Birinci avlu değil ikinci avlunun arkasında kenardayız biz. Oturmuşlar, ben de geldim daha önce başka yer yok, hemen bulduğum yere oturdum. Ondan sonra yanıma gelenler oldu falan. Bunlar bizim arkamızda, direklerin yanında set gibi bir şey var; oraya da oturmuşlar, daha rahat yani. Tam diz çökmek gibi olmuyor, üşümeleri de az oluyor çünkü ayaklarının hepsi değmiyor. Biz diz çöktüğümüz için mermere tam temas ediyoruz. Onlar onun için arkaya çekilmişler oturmuşlar. Yani biraz rahat bir oturuş olmuş. Biz önde boş bulduğumuz yere oturduk, doldu yer falan.

Nihayet birisi daha geldi Afrikalı. Başlarındaki başlıktan ve yüzünün esmerliğinden Afrikalı olduğu anlaşılıyor. Bu arkadakiler “Oturma buraya, bilmem ne.” başladılar onunla mücadeleye. Herhalde secde edecek yer kalmıyor filan diye mi düşündüler aslında öyle de değil ama oturtmak istemediler önlerine. Ben de düşündüm ki bu Afrikalı kardeşimiz kim bilir 3-5 yıl önce hıristiyandı, birileri ona İslâm'ın güzel olduğunu anlattılar. Belki ondan sonra müslüman oldu. Yani İngilizce de konuşuyor onlara, “No problem.” diyor, bir şeyler diyor falan. Müsterih olun, falan demek istiyor. Onlar da laf anlamıyorlar “İlla kalk git, durma burada.” sert muamele ediyorlar.

Peygamber Efendimiz'in mescidinde ikinci avlusu, gene direklerin önü, yani mübarek yerdeyiz. İngilizce de konuşuyor, bu zavallı kim bilir ne zaman Müslüman oldu, dedim. Afrika'dan gelmiş bir kimse. Belki İslâmiyet'i zayıf, belki onu zorladılar, “Sen müslüman oldun, zenginsin. Hacca da gitmen lazım.” falan diye hacca geldi. Burada böyle itiş kakış, hakaret, bilmem neyi görünce İslâm'a karşı soğuyabilir. Ben namaz bittikten

sonra buna gideyim biraz *Selamünaleyküm* diyeyim. Kıvırtabildiğim kadar İngilizce bir kaç sözle gönlünü alacak sözler söyleyeyim." dedim.

Biraz yani kırıkları tamir edeyim, diye düşündüm ama aramızda 4-5 adamlık mesafe var. Namazı kıldık, benim niyetim namazdan sonra gidip ona *Selamün aleyküm*, nerelisiniz falan diyeceğim. Gönül alacağım, belki Türkiye'ye ait bazı sözler söyleyeceğim. Belki davet edeceğim, belki bir hediye vereceğim. Yani niyetim gönül almak. Vallahi ben selam verdim, adam o kadar insanın arasından yürüdü, benim yanıma geldi. *Selamün aleyküm*, dedi. Yani ben hayret ettim. Ben "Adam yeni müslüman olmuştur hamdır, cahildir, bilmiyor." diyorum Adam benim gönlümden geçene göre o kadar insanı atladı, benim yanıma geldi, *selamün aleyküm* dedi.

Ben ne konuşmalarına karıştım ne mücadelelerinde aracı oldum. Ne bunun lehine bir şey söyledim, sadece kalbimden bu duyguları uzaktan geçirdim o kadar. Çok acayip bir yer orası. Allah'ın kulları da kimin ne olduğu da bilinmiyor yani. Geldi *selamün aleyküm* dedi,

o bana iltifat etti yani. “Sen merak etme, biz bu işlerin senden önce kurduyuz.” filan gibilerinden. Yani bizim kalbimiz kırılmadı, filan gibilerinden. “Kardeşlerinize yumuşak olun.” diyor hadîs-i şerifte.

Ve süddül halel. Halel aralık demek. Parmakları hilallemek aralıklarını suyla yıkamak. Abdest alırken aralara su gitmeyebilir, ellerinizi yıkarken burası kapalı olduğu için de yapın parmaklarının arasına buna parmakları hilallemek derler. Yani aralarına suyun gitmesini garantilemek. *Süddül halel. Saffın* arasındaki aralıkları kapatın, doldurun demek. Boşluk bırakmayın demek. Efendimiz boşluk bırakılmamasını istiyor, neden? Bu hadîs-i şerifte sebebini de buyuruyor.

Fe inneşşeydane yedhulu fiima beynehum mislen hazefi. Çünkü şeytan aranıza Hazef gibi girer. O boşluklara şeytan girer, diyor ama bir şeye benzetiyor. *Mislen hazefi.* Hazef gibi girer. Koyunların arasına ne girer bilmiyorum bu cümleyi Arapça'da bakmamız lazım. Burada “Hicaz koyunu gibi girer.” demiş. Koyunun arasına koyunun girmesi normaldir de bu koyun kavruk olur, demiş. Ter-

cümede onun da ne demek olduğunu bilmiyorum. Kavruk koyun ne demek? Pişmeden kavruk olan mı? Yani şeytan aranızda *mislen haze-fi* hazef gibi girer diyor. Yani mesela kurt mânasına gelse şeytan boşluk buldu mu oraya kurtların koyunların arasına girdiği gibi girer, filan diyeceğiz veyahut koyunların arasına ne girdiği zaman zarar verirse öyle bir şey bu.

Kulaksız, kuyruksuz, küçük, kara koyun gibi. Yemen'de yetişen ufacık tefecik bir çeşit koyunmuş. Şimdi buradan anlaşılıyor ki şeytan kara bir şey. Yani bu koyunların arasına kara karga gibi safların arasındaki boşluklara şeytan kara karga gibi girer diyor. Veya küçük kuyruksuz boynuzsuz kuzular, küçük koyunlar öteki koyunların arasına böyle boşluk buluyor ötekilerin sığmadığı yere onlar sığıyorlar filan belki rengi kara olduğundan şeytanın ötekilerin arasına bunun girdiği gibi bu cins koyunların girdiği gibi girer demek oluyor.

Benzetmeye ister karga gibi demek olsun ister kara koyun gibi demek olsun. İster başka mânası da vardır. İster bir çeşit kuş, şahin gibi girer deseydi o da yakışırdı değil mi? Hani şahin dalar ya böyle sürünün içine belki o da

olabilir, yani boşluğu gördü mü şeytan şahinin daldığı gibi dalar safların arasına. Buna yakışır Türkçe'de belki budur, belki odur, belki ötekisidir onu anlayamıyoruz. Ama bunlardan birisi. Ama bildiğimiz bir şey var ki aralık buldu mu şeytan içine giriyor. O araya giriyor.

Beşinci hadîsi şerîf:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ حَتَّى النَّمْلَةَ فِي جُحْرِهَا، وَحَتَّى
الْحُوتِ فِي الْبَحْرِ، لَيُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ.
6ت طب ض عن أبي أمامة.

Bu bize iltifat biraz. Ebu Ümâme Hazretleri'nin Taberanî rivayet etmiş. Buyuruyor ki Peygamber *Sallallahü Aleyhi ve Sellem*:

c. Allahu Teâlâ Hazretleri ve Melekleri İnsanlara Hayrı Öğreten Kimseye Dua Ederler

Hiç şüphe yok ki Allahu Teâlâ Hazretleri ve melekleri, hatta yuvasındaki karınca, hatta denizdeki balık muhakkak ve muhakkak ki

---

⁶ Tirmizî, "İlim", 19, r. 2685; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII, 234, r. 7912; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, I, 124, r. 513; İbn Abdülberr, *Câmi'u beyâni'l-ilm*, I, 174, r. 183.

insanlara hayrı öğreten kimseye dua ederler. Salât ederler. Allah rahmetini mazhar eder, melekler dua ederler. Hatta delikteki karınca, denizdeki balık bile insanlara hayrı öğreten kimseye dua eder.

Bu öğretmenliğin, ilmi öğretmenin, irfanı öğretmenin dini öğretmenin ne kadar sevaplı ne kadar kıymetli bir şey olduğunu gösteriyor. Karıncayı biz nereden bileceğiz. Karınca bizim için dua ediyor. Balığı biz nereden bileceğiz, suyun içinde denizdeki balık bile bize dua ediyor. Biz şimdi hadis okuyoruz. Şu anda o pozisyondayız. Siz de okursanız siz de o pozisyonda olursunuz. Bizim bir kıskançlığımız falan yok. Allah'ın cenneti geniş, hepiniz buyurun girin. Ama burada öğretmenin sevabı ortaya çıkıyor. Biz de biraz seviniyoruz. Tabii siz bu duyduklarınıza ele anlatsanız o da aynı şey. Çoluk çocuğunuza anlatsanız, başkasına anlatsanız. Dükkân komşunuza anlatsanız, o da aynı şey.

Ben bakıyorum, bazen hocalar gevşek oluyor. Fakat esnaftan bir kimse, on tane hocadan daha fazla iş yapıyor. İnsanları doğru yola çekiyor, daha ciddi konuşuyor. Daha

dokunaklı ifadelerle bir insanın tövbekâr olmasına, doğru yola girmesine sebep oluyor. Yakalar yakalar getirir. Çok kabiliyetli bir insan. Yani 40 yıllık bizim hocalar şeyler bir adamı belki geçememiştir. Ama bu tabiat meselesi işte. O onu kazanmış, ötekisini kazanmış, berikisini kazanmış. Getiriyor, tövbe ettirtiyor. İçkiyi bıraktırtıyor. Namaza başlatıyor.

Bazı insanlar böyle kabiliyetli oluyor, yani hoca olmak da şart değil. Bildiğini başkasına anlatırsa, çocuğuna öğretirse, hanımına öğretirse o da bir kâr. İslâm o kadar güzel bir din ki insanın hanımının ağzına bir lokma tutuvermesi dahi sadaka yerine geçiyor. Neden? Bir kimsenin gönlünü alıyorsun, bir iltifat ediyorsun. Evde bir muhabbet oluyor. Basit bir şey ama netice itibariyle sofraya bir çanak konulmuş. Bir şey yiyecek herkes ama küçük bir jest bile sevap kazandırıyor. İslâm'ın güzel tarafından bu.

Allah bizi aktif müslüman eylesin; başkalarına da faydalı olmamızı, onlara hayrı öğretmemizi nasip eylesin. Ve Müslümanlığın yayılmasında gayret göstermemizi nasip et-

sin. Müslümanların şaşırانlarının doğru yola gelmesinde faydalı çalışmalar yapmamızı nasip eylesin. Bugünlerde bu diyarlarda, bizim ülkemizde, bu çağda bu daha da önemli.

Turizmle çok bozulmuş bulunuyor ülkemizin töresi. Yabancılar geliyor, edepsizler geliyor, turistler geliyor. Namusunu sakınmayanlar geliyor, içkiden haramdan korkmayanlar geliyor. Tabii onlara göre göre üzüm üzüm baka baka karardığı gibi, “Kişi refîkinden azar.” dediği gibi, yerli ahali de şaşırıyor. Onlar da içkiye başlıyor, onlar da namazı bırakıyor. Onlar da günahlara dalıyor, veyahut paraya dayanamıyorlar, çok para kazanıyor. Bu işte çok para var filan diye.

Adam beş vakit namazlı. Dükkânı var, içki satıyor. İçki satmak haram Hacı efendi, diyorsun Hacca da gitmiş. “Ne yapayım, müşteri gelmiyor. Hem adam geliyor hem bunun kârı çok, diyor. Ben bunu satmazsam öteki şeyleri almaya da gelmiyor. Bunun satıldığı başka dükkâna gidiyor.” diyor yani. Acayip bir dünya oldu.

Altıncı hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى أَصْحَابِ
الْعَمَائِمِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ. عَقَّ طَبَّ وَالشَّيْرَازِيَّ فِي
"الْأَلْقَابِ" عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ، وَابْنِ الْجَوْزِيِّ فِي
".الْمَوْضُوعَاتِ".⁷

Taberânî rivayet etmiş. Ebu Derda *radi-yallahu anhd*en.

Allah ve melekleri cuma gününde sarıklı olanlara sarık sahiplerine salât ederler. Allah rahmet eder. Melekler dua ederler. Sarıkla kılınan namaz, sarıksız kılınan namazdan 70 kat daha sevaplıdır. Misvaklanarak kılınan namaz, misvaklanmadan kılınan namazdan 70 kat daha sevaplıdır. Sahih hadîs-i şerîf. Onun için Araplar hemen cebinde taşırlar, ağızlarında böyle durur. Bizim sigara alışkanlığı olanlar gibi ağızda misvak durur veya cebinde durur. Ve dişleri de inci gibi, gayet sıhhatli.

⁷ Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, IV, 336, r. 3487; Deylemî, *el-Firdevs*, I, 147, r. 529; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, II, 176, r. 3075; Suyûtî, *Leâli'l-Masnû'a*, II, 25, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 735, r. 21166; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, V, 189, r. -1; Ukaylî, *ed-Duafâ*, I, 115, r. 134; İbn Adî, *el-Kâmil*, II, 5, r. 180; İbnü'l-Cevzî, *Mevzu'ât*, II, 105, r. -1; Sehâvî, *Mekâsidü'l-hasene*, I, 466, r. 717; Zehebî, *Mîzânü'l-i'tidâl*, I, 293.

Pırıl pırıl, sedef gibi. Güldükleri zaman, ağızlarını açtıkları zaman, hayran olursunuz.

Çünkü misvakın diş etlerine karşı anti-septik bir tesiri varmış. Piore hastalığını engelliyormuş. Ağızdaki asitleri söndüren bazik özelliği dolayısıyla diş çürümelerine mâni oluyormuş, ağız kokusunu gideriyormuş. On tane faydasını sayıyor Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde.

Allah'ın rızasını kazanmaya sebeptir, melekler memnun olurlar, ağızdaki hastalıklar gider diye böyle sayılıyor. Demek ki o hadis sahih. Buradan şimdi İbnü'l Cevzî bunu mevzu olarak zikretmiş. İbnü'l Cevzî biraz sert mi-zaçlı bir adamdır. Onun böyle bazı şeyleri mevzû yani uydurma hadis diye söylediği şeyleri İmam Süyûtî hepsini incelemiş kaynağını delilini göstermiştir. Bu kitabı yazan bizim hocamız da Gümüşhanevi geçtiğimiz asrın en büyük hadis âlimlerindendir. Yani onun öyle dediğine bakmayın, bu hadisi alıyor. Demek istiyor ki bu hadisin başka yerlerde başka delilleri vardır. Doğrudur sahihtir. İbnü'l Cevz'i her ne kadar bunu mevzuat kitabına

kaydetmişse de ben ona katılmıyorum, bu doğrudur, diyor.

Bana da Karaman'dan bir grup İmam-Hatip Okulu öğretmenleri gelmişti. Bu *sahih* ne oluyor hocam filan diye sordular. Biz de Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinde vardır, dedik. Peki delil? "Ben öyle müçtehit imamlar gibi büyük alim değilim ki âcizâne, nâcizâne ufacık bir kardeşinizim. Müsaade edin kitaplara bakayım. Göndereyim size." dedim. Sonra 8-9 tane hadîs-i şerîf kaynaklarını gösterip yazdım, adreslerine postaladım. Sözüm yerine gelsin diye zorladım kendimi postaladım. Onlardan cevap gelmedi ama inşaallah gitmiştir.

Sarık hakkında rivayetler çok. Fakat millet alışmamış olduğu için buna pek riayet etmiyor. Halbuki bizim başkan bile toplantıda "Ne oluyor bu cübbe, sarık?" falan dedi. Ne olurdu yani cübbeyle sarıkla gelseydik, bir şey olmazdı. Onlara biraz çattı yani. Hocamızdan ibret alın. Benim de yanımda sarık olsaydı ondan sonra sarıkla gezecektim ama sarık olmadığı için ceket pantolonla dolaşım.

Ne gelirse gelsin, biz oraya para vermişiz yani biz orada kendi giyimimizi göstereceğiz yani gövde gösterisi yapacağız biz orada. Hepimiz sarıkla dursaydık ne olurdu yani. Polis gelip bizi otelden mi atacak? Parasını vermişiz. Ne yapabilir. Hiçbir şey yapamaz. Hepimiz öyle gezeriz. Ben hanıma söylüyorum ya bu valizin içinde benim sarıktan aldın mı. Unuttum diyor. Ben de kendimde seyahate çıkarken telaşımdan şeyi beceremiyorum almam gereken şeyi mesela istiyorum ki çakımı koyayım şunu koyayım bunu koyayım ama bazı şeyleri unutuyorum.

Seyahatte lazım olacak şeylerden, istediğim şeylerden birisi de sarığımın olması. Sarıkla dolaşmak sevap. Misvak kullanmak sevap, bunlardan istifade etmek lazım. İnsan bir hadîs-i şerîfi niye okuyor? Koyun kavalı dinler gibi hoşuna gittiği için mi okuyor? Çobanın kavalının zevkliliğindenmiş. Devenin üstünde deveci gazel okurmuş, deve dinlermiş ve ondan hoşlanırmış. Keyifli gidermiş. Arap'ın meşhurdur derler. Yani bir gazel tutturdu mu çölde keyifli gidermiş deve, bazen susarsa dururmuş. Yani bunun misalleri var, biz de tabii koyun kavalı dinler gibi deve ba-

zen dinler gibi dinlemeyeceğiz. Hadis-i şerifleri uygulamak için dinleyeceğiz. Bunları yapalım da sevap kazanalım.

Peki hocam sarığın uzunluğu hakkında herhangi bir talimat var mı ?

Var. Sarığın her dolaması için sevap artıyor. Bir dolama daha oldu mu daha artıyor, bir dolama daha oldu mu daha artıyor. En aşağı 3,5 zira diye bir yerlerde görmüştüm. 7 zira diye duydum. Zira ne kadar? Zira da kol boyu demek. Aşağı yukarı kol boyu ama zira kolun derler de işte 60 küsür olsa eskiden arşın vardı. Herhalde arşına muadil oluyor o. O da 62- 65- 66 galiba. 6 kere 7, 42. Dört buçuk metre olur o zaman. Daha azsa üç buçuk, dört olur falan. Biz üç buçuk metre kestirdik.

Bunun kurnazlığı da var. Madem kumaşın her dolamasında sevabı çoktur, kumaşın enli olmasından ziyade ensiz kumaştan sarık yaparsınız. Dolaması çok olur o zaman. Yani enli oldu mu, kalın oluyor. Ensiz oldu mu, uzun oluyor döndürdükçe sevabı çok oluyor. Biraz da heybetli oluyor. Benim sarık saranlar içinde en çok hoşuma gidenlerden birisi Su-

danlılar. Hacca giden kardeşlerimiz görmüşlerdir. Hiç klasik, fabrikasyon sarık oralarda kullanmazlar. Çok az kimse kullanıyor, Şam'da filan kullanılıyor. Hele şimdi bir de makineyle sarıyorlar sarığı. Bir de üstünden naylonunu da çıkarmıyorlar. Bunların hepsi benim zıddıma gidiyor yani.

Caminin imamı öğrensin sarık sarmasını. Ayıp değil mi makineyle sarık sarmak? Dede-lerimiz hep sarıkla gezmişler. Padişahlarımız, vezirlerimiz hepsi. Yani sarık saymayı öğrene-lim. Denedim ben şahsen ve aynanın karşısın-da durarak, eğri büğrü çevirerek, dolayarak. Aşağı yukarı elime bir sarık verilse güzel yakı-şıklı bir sarık sararım. Ve herkes öğrensin bunu, millet kirlenmesin diye naylonunu çı-kartmıyor. Benim çok komiğime gidiyor. Cam gibi parlayan bir sarık başında olmuyor. “Ho-cam bir de kırmızı fesin üzerine sarılıyor.”

Kırmızı rengin önemi yok, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in uy-gulamasından kırmızı renk filan diye bir şey duymadım. Yalnız nedense hep kırmızı yapılmış fesler. Fes kullanıldığı devirlerde. Ama şimdi yeşil, siyah fesler. Osmanlı zamanında

fesler dışında başlıklar içinde keçe renkli, bej renkli, sarı renkli olanları ben hatırlıyorum. Mevlevîlerin bej midir açık kahverengi falan gibi olduğunu biliyorum bazılarının. Yani illa kırmızı diye bir şey yok. Kırmızı; Kuzey Afrika'dan, Tunus'tan falan gelmiş galiba. Kırmızı şart, diyor. Ben kırmızıyı sevmiyorum kendim şahsen.

Sarığın kendisinin rengi ne olmalı?

Peygamber Efendimiz siyah sarmış, tabii siyah sarık sarmak da sünnettir ayrıca. Fakat siyah sarık sadece Peygamber Efendimiz'in sülalesinden olanlar sarar, gibi bazı yörelerde böyle bir kanat de var. Mesela İranlılar'ın hepsi siyah sarmıyor. Siyah saranlar Peygamber Efendimiz'in soyundan geldiğini anlatmak istiyorlar.

Ben onun için burada sünnettir diye şey yapınca bir de siyah sarık edindim.

Hülasası mesela 3,5 metre 80 santimetre eninde bir tülbent alacağınıza 7 metre tülbent alırsınız. Ortasından bölersiniz iki tane sarık olur. Ya müdavimini kullanmak için ya da bir arkadaşınıza hediye edersiniz. Veya 7

metre alıp bölüşürsünüz masrafını. Bu sefer ince olduğu için sarması daha çok olur.

Bu meleklerin kıyafetidir, diye de geçiyor. Ve Arapların bu sarığı bıraktığı zaman Araplarda bir hayır kalmayacağına dair de bir hadis var. O Karaman'lılara yazmıştım. Bir yerde rastladım onlara da yolladım.

Bazıları bu sarığa lüzum yok diyorlar. Araplar şimdi böyle beyaz bir örtüyü kullanıyorlar. Üçgen olarak başlarına onu örtüyorlar. Entari de giyiyorlar beyaz, arkadan bakıyorsa bu hanımefendi kimdir filan derken, şöyle ön tarafına döndüğü zaman bakıyorsun, sakalını görüyorsun. Meğer hanım değilmiş, beymiş. Biraz farklı olması lazım bence erkeklerin. Yani onların o başlıkları ya hiç olmazsa Filistinliler gibi biraz renkli olsun böyle puşu filan dedikleri cinsten olsun, Ege'de, Aydın'da, doğuda falan var.

Ya öyle olsun ya da entari yerine şalvar giysinler. Peygamber Efendimizin yine bir hadîsi şerîfi var. “Allah şalvar giyenlere rahmetini ihsan eylesin.” diyor. Neden? Şalvar giydiğin zaman korunman garantili oluyor. Nasıl oturursan otur, garantili oluyor yani.

Görünmüyor nâmahrem yerleri, görülmemesi gereken yerleri görünmüyor. O bakımdan şalvar giymek uygun, giysene mübarek.

Entari giyorlar yeni Arap gençleri. Entari giyiyor, çok güzel poplin pahalı kumaşlar. Bir entari yaptırıyor, altına da bir silip giyiyor. İncecik bir avuç içi kadar üçgen bir külotcuk giyiyor. Geçiyor, namaz kılmaya kalkıyor. Bir tanesi dayanamadı benim yanımdaki. “*Ya ehiy, haram.*” dedi. “Olmaz böyle, bak altın görünüyor. Şeffaf.” falan “Böyle şey olur mu. ya şalvar giy.”

Pakistanlıların, Afganların kıyafeti çok güzel. Bol bir şalvar üstüne dize kadar bir entari, tamam. O şalvarla otur, kalk, tarlada, bahçede çalış; ne yırtılır. Gayet güzel entari de kapanması gereken yerleri? kapatıyor. Gayet güzel Pakistanlılarınkini beğendim ben. Hatta dün televizyonda bir program seyrediyordum, arada reklam geçti İslâmî kıyafet vesaire, falan. Afgan modası da girmiştir, diyor. Hanımlar şalvarlı, pantolonlu filan giyiyorlar güzel. Yani hanımın da şalvar giymesi çok şahane bir şey. Güzel bir şey, çünkü

rüzgar eser, yere düşer, bayılır ayılır. Tabii insanın tedbirli olması lazım.

O bakımdan yani insan hadîs-i şerîfte bir şey duydun mu yapmalı. Bak şalvarı methetmiş, şalvar giyene Allah rahmet etsin veya rahmet eder, buyurmuş. O halde şalvarı giymeli. Cuma namazında sarıklı olanlara Allah ve melekleri salât eyler. Hadis buydu. Ondan sonrakiler benim başka yerlerden okuyup da kulağымda kalmış olan malumat idi. Buradaki hadîsi şerîf o.

Yedinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُحِبُّ الْفَاحِشَ وَالْمُتَفَحِّشَ.
وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى
يُظْهَرَ الْفُحْشُ وَالتَّفَحُّشُ، وَسُوءُ الْجَارِ، وَقَطِيعَةُ
الْأَرْحَامِ، وَحَتَّى يُخَوَّنَ الْأَمِينُ، وَيُؤْتَمَنَ الْخَائِنُ. حم
8. عَنْ ابْنِ عَمْرٍو.

⁸ Ahmed b. Hanbel, II, 199, r. 6872; Ahmed b. Hanbel, II, 162-163, r. 6514; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 404-406, r. 20852; Hâkim, *el-Müstedrek*, I, 147, r. 253; Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 558, r. 8566; Bezzâr, *Müsned*, VI, 407, r. 2432; Bezzâr, *Müsned*, VI, 409-412, r. 2435; Beyhakî, *el-Ba's*, I, 127, r. 155; Harâitî, *Mesâviü'l-ahlâk*, I, 135, r. 274; Harâitî,

Yine Ahmed b. Hanbel'den Abdullah b. Amr *radiyallahu anh* râvisidir. *Radiyallahu anhüma* babası da sahabidir, kendisi de. Bu hadîs-i şerîf de mühim, tabii her hadîs-i şerîf mühim de. Birden daha heyecanlı bir konuya geldi.

Innallahe azze ve celle Aziz ve Celil olan Allah. Aziz demek galip demek, ezip ezip her şeyi geçen, onun için mutlak galip diye tercüme etmişler. *Celle* de büyük demek. Hükümüne yerine gelen, herkesi geçen ve büyük ululuk sahibi olan Allah, hiç şüphe yok ki;

La yuhibbu fahişe vel mütefahrişe. Fahişi de sevmez mütefahhişi de sevmez. İkisi de fuhşiyat kelimesi ile ilgili *Fahşa* kelimesi ile ilgili Her ikisi de. Fahiş yani kötülüğü işleyen demek. Mütefahhiş de aynı kökten, o ne demek olur. Yani bir şeyi külfetle ve şeyle mesela *alime* bilmek demek *tafayyül* bilgiyi zorla elde etmek öğrenmek demek. Fahiş kötülüğü yapan demek, mütefahhiş de onun gibi olsa, tamamen haddini bilmeyen kadın falan

---

Mesâviü'l-ahlâk, I, 136, r. 275; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühed ve'r-rekâik*, I, 560-561, r. 1610.

demiş. Burada kadın değil ikisi de erkek. Siga olarak o değil.

Yani Allah kötülük yapanı sevmez. Bir de böyle tavır itibariyle kötülüğü izhar eder. Çirkin tavırlı kimse falan, belki o mânada olabilir. Onu sevmez. İnsan kötü davranışta, çirkin davranışta bulunmayacak. Bir de her hareket ve tavra dikkat edecek, o da çirkin ve kötü görünüşlü olmayacak.

Devamlı işleyen olabilir mi? Devamlı, bir şeyi çok yapmak. Mesela *daraba* dövdü demek, *darraba* çok fena halde dövdü demek. Tefahhul bâbı başka bir mâna ama belki de kötülüğü bir defa yapmak, içine kötülük huy olarak girip de her şeyi kötü olmak manasında olabilir. Mesleği, hâli, huyu artık kötü olan; her şeyi kötü olan kötülüğü yapan bir de kötülük kendisinin hâli, mesleği, huyu haline gelmiş olan gibi bir mana olabilir. Büyük lügatlerden bulabileceğimiz bir şey.

Vellezi nefsü muhammedin bi yedihi. Muhammed'in nefsi, canı, ruhu elinde olana yemin olsun ki. İsterse yaşatır, isterse öldürür olduğu için Allah'a böyle bir ifade ile yemin ediyor Peygamber Efendimiz bazen. Muham-

med dediği kendisi, “şu Muhammed'in” yani benim, demek istiyor. Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, demek istiyor. Yaşamam ondandır; isterse öldürür, isterse yaşatır. Sağlığım, afiyetim, iyiliğim, kötülüğüm, hepsi elindedir. Yani ben onun elindeyim, neylerse yapabilir. Kudretli, külliyet sahibi, her şeyi yapmaya muktedir. “Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki.”

Ben biliyorum ki ben onun kuluyum, sorumluyum, yalan söylemem, yanlış söylemem. O dilerse beni kahreder, dilerse beni öldürür, dilerse beni cezalandırır, dilerse mükâfatlandırır. İşte o Allah'a, o Allah'ın kulu olduğumun şuuru içinde, O'na yemin ederim. Söylüyorum ki;

La tekumus saatü. Kıyamet kopmayacak

Hatta yazharal fuşşu vel tefahhuşu. Kötülük ve tefahfuş zâhir olmadıkça.

Burada da gene aynı kökten iki kelime geldi. Az fark var aralarında, onu bilemiyoruz ne olduğunu. Fuşşiyat ve kötü kötü huyluluk diyelim. Birisi kötü işler, birisi kötü huylar diyelim mesela, bilmiyoruz ya. Kötü huylar ve kötü işler ortaya çıkmadıkça, alenileşmedikçe

kıyamet kopmaz. Huylar önce bozulacak, kötü işler ve kötü huylar ortaya çıkacak.

Eskiden saklıydı, herkes korkardı. Toplum müsaade etmezdi. Böyle birisi bir şey yaparsa onun hakkından gelinirdi. Cezası verilirdi, söz Hacı dedelerindi. Sakallı hoca dedelerindi. Dürüst insanlarındı. Kötülerin bir şeyi yoktu. Ama kıyamet kopacağı zaman yani âhir zamanda bozulacak. Bu işler aleni olmaya başlayacak.

Ve su'ul câr Kötü komşu çıkacak ortaya.

Komşunun komşuya karşı görevleri var. Komşuya iyilik yapmak çok sevap. Eza vermek de çok günah. Bu komşuluğun önemi unutulacak da kötü komşuluk çıkacak. Kötü komşuluk çıkmadan, kötü huyluluk, kötü hallilik ortaya çıkmadan kıyamet kopmaz. Bir şey daha olabilir; fahiş, kötü iş yapmak; tefahhuş da, ağzını bozup kötü söz söylemek olabilir. Yani küfürbazlık falan gibi, o manada da olabilir. Ahlâka uymayan, kötü şey, yani terbiyesizlik demek. Fuhuş, terbiyesizlik demek olur; tefahhuş da sözce veya ahlâkça terbiyesiz olmak olabilir.

Arapça'da bir kelimenin kökü üç harflidir. Bu çeşitli kalıplara nakledildikçe mâna değişir. Mesela *alime* bildi demek. Ayın lam mim, *alleme* olursa bildirdi, öğretti demek. *Tealleme* olursa öğrendi demek. Bildi öğretti, öğrendi. *Istaleme* olursa bilgi almak istedi, demek olur. Yani *iğlem* olursa bir kimseye bir şey bildirmek demek olur. Mahkeme ilamı diyoruz karar alınıyor, ondan sonra askıya asılıyor. Şu şöyle hükmolundu diye. Arapça'da kelime türetimi.

Türkçe'de kelime nasıl türetilir? Türkçe'de kelimenin kökü vardır. Arkasına takılan takılır, yeni mâna meydana gelir. Dön, dönmek, dönüş, döndürmek, döndürtmek, dönüştürmek, dönek yani kök durur; kökün arkasına takılar gelir. Arapça'da öyle değil, kalıptan kalıba dökülür, çeşitli kalıplara girer. Aslında Osmanlıca lügat olduğundan çirkin sözler söylemek gibi bir mânası varmış tefahhuşun, tahmin ettiğimiz gibi yani. Fahiş kötü iş yapan, mütefahhiş de kötü sözlü ağzı bozuk demek. Birisi terbiyesiz işler yapar. Ahlâksız olmak, demiş ama bir de sonuna çirkin sözler söylemek diye.

Demek ki bir daha tercüme edelim o zaman. Hiç şüphesiz ki aziz ve Celil olan Allah, yani hükmü kahredici, galip, herkesi yenme kudretine sahip ve ulu olan Allah; *la yuhibbu fahişe* terbiyesizlik kötülük yapanı sevmez. *Vel mütefahhişe* ağzı bozuk, kötü söz söyleyeni sevmez. *Vellezi nefsüh muhammedin bi yedihi* Muhammed'in nefsi, canı elinde olan o Allah'a yemin olsun ki *la tekumussaatu* kıyamet kopmaz. Hatta *yazharal fuşu vel tefahhuşu* terbiyesizce hareketler ve terbiyesizce söz söyleme, ortalığa iyice aleni dökülmedikçe kıyamet kopmaz. *Ve suhul cari* kötü komşuluk zâhir olmadıkça.

Eskiden komşular birbirlerine böyle şeyler yaparlardı mıydı? Şimdi komşu komşu ile kavga ediyor, dövüşüyor, bilmem şöyle oluyor. Çocuk için birbirleriyle küsüşüyorlar. Daha başka nice şeyler sayılabilir. Neden? İslâm gidince öyle oluyor.

Ve fatihatül erhami. Ve akrabalarla bağlar koparılacak ilgi kalmayacak. Teyze, amca, akraba, kardeş... Dün birisi söylüyor, bizim beş vakit namazlı kardeşlerimizden. “Hocam ben ne yapacağım benim doçent bir karde-

şim. Ben onun abisiyim. Beni sevmez, bana gelmez. Bayram olur, seyran olur, bana gelmez. Benim geldiğim yere de gelmez. Ben bunu ne yapacağım?” Onu ben Ankara'dan tanıyordum. O, büyüklere biraz fazla değil uzattığından Allah onu böyle bir duruma düşürmüş, dedim.

Yani evliyâullaha, büyüklere fazla dil uzattığı için öyle tahmin ediyorum, diyor kardeşi. Kardeş kardeşe küser mi? İşte yanlış bir şey. Sonra amcasıyla yeğeni konuşmuyor.

Akraba akraba ile görüşmüyor neden ?

Artık bu işlerin ehemmiyeti unutulmuş da ondan. Müslümanın akrabalarına ilgiyi devam ettirmesi önemli bir şeydir.

Buna sıla-i rahim derler. Ziyaret şeklinde de olur, hem ziyaret edeceksin hem hâlini yoklayacaksın. Hem paraya pula ihtiyacı varsa cebinden bir şey koyacaksın, veya bir şeyi götüreceksin falan. Onu perişan bırakmayacaksın, akrabalığından ona biraz fayda gelecek yani. Edeb-i kelim gidecek; kötü işler, terbiyesiz işler yapan artacak. Terbiyesiz sözler söyleyenler artacak, kötü komşuluk ortaya çıkacak. Akrabalık bağlarının kopması

ortaya çıkacak. Bunlar olmadan kıyamet kopmaz; bunlar görünen, âşikâre kusurlar halinde ortaya çıkmadan.

Hatta yuhavverül eminü bi yütemenül hai. Emniyetli, güvenilen kimseye hain gözüyle bakılacak; bayağı, alenen âşikâr, hain kimse de güvenilir kimse yerine tutulacak. Yani hırsız baş tacı olacak; namuslu adam, vatan haini muamelesi görecektir.

Sekizinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْضَبُ. فَإِذَا غَضِبَ سَبَّحَتِ الْمَلَائِكَةُ
لِغَضَبِهِ، فَإِذَا اطَّلَعَ إِلَى الْأَرْضِ، فَنظَرَ إِلَى الْوِلْدَانِ
يَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ يَمْلَأُ رِضَى. عَدِ وَالشَّيْرَازِي فِي
"الْأَلْقَابِ" وَالِدَيْلَمِيُّ وَابْنُ عَسَاكِرَ عَنِ ابْنِ عُمَرَ.
قَالَ: عَدِ مُنْكَرٌ، وَأُورِدَهُ ابْنُ الْجَوْزِيِّ فِي
9. "المَوْضُوعَاتِ"

⁹ İbn Asâkir, *Târîhu Dimesşk*, LV, 73, r. -1; Suyûtî, *Leâli'l-Masnû'a*, I, 36, r. -1; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, I, 554, r. 2484; İbn Hacer, *Lisânü'l-mîzân*, III, 261, r. -1; İbn Adî, *el-Kâmil*, V, 353, r. -1; İbnü'l-Cevzî, *Mevzu'ât*, I, 126, r. -1; Zehebî, *Mîzânü'l-i'tidâl*, II, 394.

İbni Ömer ve diğer sahabiler rivayet etmişler. Yine İbnü'l Cevzî bunu mevduat kitabında zikretmiş. Mevzudur, falan diye.

Innallahe la yağdebu. Allah gazap etmez.

Fe iza gadibe. Ama gazap ettiği zaman,

Sebbahatil melaiketühü. Melekler başlarlar tesbih etmeye. Allah'ın gazabını sezince,

Sübhanallah demeye başlarlar. O'nun gazabından kendileri titremeye başlarlar tabii. O meleklerle değil gazabı ama gazabı tecesseli edecek diye, onlar tesbih çekmeye başlarlar. Veya sübhanallah demeye başlarlar.

Ve iza tala ilel ardı fe nazara ilel vildani ya yekraunel kuran. Yeryüzüne nazar ettiği zaman Allahu Teâlâ Hazretleri bu gazap halinde ve çocukların Kur'an okuduğunu görünce rıza ile dolar, gazabı geçer.

Başka hadîs-i şerîfler biliyoruz, Allahu Teâlâ hazretleri yeryüzü ahalisinin edepsizliğinden, suçundan, zulmünden, günahından, küfründen, inkarından, şirkinden onlara ceza verecek ama camilerde namaz kılan insanlara

bakıp, masum yavrulara bakıp onların hürmetine gazabını erteleriz.

Bu öyledir, Allahu Teâlâ Hazretlerinin gazabının tecelli etmemesi, tehir edilmesine veya bunların affolmasına sebeptir çocuklar. Ve hatta başka sahih hadîs-i şerîf vardır ki hep bunlar bu mânayı teyit ediyor. İbnü'l Cevzî mevzuatta yazmış ama Hocamız almış demek ki doğru görmüyor onun oraya yazmasını. Ben de onun için o hadîs-i şerîfleri hatırlayarak söylüyorum.

Allahu Teâlâ Hazretleri:

10 فَإِنَّمَا تَرْزُقُونَ، وَتُنصِرُونَ بِضِعْفَائِكُمْ

Sizin yani mânevî yardıma, düşmana karşı galibiyet ve zafere ulaşmanız, rızka erişmeniz... Kıtlık yok nimet veriyor Allah. Savaş oluyor, kazanıyorsunuz. Bunun sebebi içiniz-

---

¹⁰ Ebû Dâvud, "Cihâd", 77, r. 2594; Tirmizî, "Cihâd", 24, r. 1702; Nesâî, "Cihâd", 43, r. 3179; Ahmed b. Hanbel, V, 198, r. 21731; Ahmed b. Hanbel, I, 237, r. 2127; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 157, r. 2641; Hâkim, *el-Müstedrek*, II, 116, r. 2509; Bezzâr, *Müsned*, X, 74, r. 4139; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 305, r. 4373; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VI, 538, r. 12905; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, III, 480, r. 6388; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, I, 335, r. 590; İbn Hibbân, *Sahîh*, XI, 85, r. 4767.

deki mazlumlar, zayıflar hürmetinedir. Fukarâ-i salihîn, mazlumlar, mahsunlar hürmetinedir. Çocuklar, zayıflar, çok yaşlılar, ihtiyarlar, kimsesizler, fukara gözü yaşlı şeyler işte onların hürmetine Allah rızık gönderir.

Onların hürmetine zafer kazandırır, yoksa düşman gelir ezer geçer. Yoksa kıtlık olur, yoksa taş yağar. Yoksa felaketler birbirini peşpeşe takip eder ama işte onların hürmetine Allah süt çocuklarının hürmetine, ak sakallı yaşlıların hürmetine.

Geçen senelerde biliyorsunuz, uzun zaman yağmur yağmadı, kıtlık oldu. Fatih camisinde yağmur duasına çıktılar. Olmuyor, yağmur yağmıyor, yağmıyor. Bize de haber gönderdiler, müftü efendi falan. Hocam siz de gelin diye fakat bizim o gün uçakla gitmemiz gerekiyordu. Yurtdışı seyahatimiz vardı. Tehir etmemiz bahis konusu değildi. Biz de seyahatinizde gittik ama Allah yağmur ihsan etsin diye biz de dua ettik.

Fatih cami dolmuş, tabii dua etmişler. Meteoroloji haberlerine göre hiç Avrupa'da, yakın yerde bulut falan yokken İspanya taraflarından bir bulut peydah olmuş, gelmiş gel-

miş, şakır şakır yağmış. “Allah Allah. Hiç meteoroloji raporlarında yokken birden nasıl oldu bu? İspanya tarafından.” filan diye hatırlıyorum, ertesi günler böyle bir yazı oldu. “Gene Allah'ın sevgili iyi kulları varmış ki orada ak sakallılar açtılar ellerini, dua ettiler, geldiler.” dedim kendi kendime. Yağmur yağdırdı Allah.

Mekke-i Mükerreme'de bir imam var, akşam namazları kıldırır sesi gür. Mübarek, yaşlı bir insan. Kâbe'nin bunca yıllar imamlığını da yapmış. Bizim arkadaş “Hocam bu iyi bir insandır. Burada dedi uzun bir kıtlık, kuraklık oldu. Bir yağmur duasına çıktılar. Bu zât ellerini açtı, ağlayarak bir dua etti. Gökyüzü masmaviydi, başladı yağmur yağmaya şakır şakır, bulut geldi.” dedi. Yani adam tabii ihtiyarlamış, İslam'la saçı ağarmış, sakalı ağarmış. Allah seviyor yani dua ettiği zaman. Elini kaldıramaz, belki iki koluna iki kimse girmeden yürüyemez. Belki dizi titriyordur. Gücü kuvveti kalmamıştır ama işte ona hürmeten Allah dilediğine rızık ihsan ediyor.

Dokuzuncu hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ الْعَامَّةَ بِعَمَلِ الْخَاصَّةِ، حَتَّى
تَكُونَ الْعَامَّةُ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُغَيِّرَ عَلَى الْخَاصَّةِ. فَإِذَا لَمْ
تُغَيِّرِ الْعَامَّةُ عَلَى الْخَاصَّةِ، عَذَّبَ اللَّهُ الْعَامَّةَ
11 وَالْخَاصَّةَ. حم ط ب عن عَدِيِّ بْنِ عُمَيْرَةَ.

Bu sahih hadîs-i şerîftir. Mühim bir hadîs-i şerîf Ahmet b. Hanbel'den. Peygamber Efendimiz Buyuruyor ki:

Innallahe Teâlâ. Allahu Teâlâ Hazretleri hiç şüphe yoktur ki.

La yuazzibul aammeti bi amelin hassa. Özel bir takım grupların, az insanların yaptığı kusurlardan, günahlardan dolayı genel bir felaket getirmez, herkesi cezalandırmaz. Bir grup bir günah işledi. Filanca yerde veya fi-

---

¹¹ Ahmed b. Hanbel, IV, 192, r. 17720; İbn Ebî Şeybe, *Müsned*, II, 86, r. 586; İbn Ebi'd-Dünyâ, *el-'Ukûbât*, I, 51, r. 56; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, X, 80, r. 7197; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, XVII, 138, r. 343; Deylemî, *el-Firdevs*, I, 180, r. 671; Begavî, *Şerhu's-sünne*, XIV, 346, r. 4155; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VII, 267, r. 12137; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VII, 268, r. 12143; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 65, r. 5515; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, V, 298, r. -1; İbn Hacer, *Metâlibü'l-âliye*, XIII, 704, r. 3300; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühd ve'r-rekâik*, I, 476, r. 1351; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühd ve'r-rekâik*, I, 476, r. 1352.

lanca bölgenin ahalisi, bütün herkesi azaplandırmaz. Veya bir beldenin içinden birkaç tanesi serseri çıktı, günahkâr çıktı günah işlediler. O beldeyi birden azaplandırmaz; o şehri, o kasabayı, o köyü birden azaplandırmaz.

Ne zamana kadar ?

Hatta tekünel ammetü en tugayyira alel hassati. Eğer topluluk bu az grubu değiştirmeye güç getiriyorsa o zamana kadar.

Fe iza lem tugayyirul ammetü alel hassati. Bu genel efkâr-ı umûmiye, o günah işleyenlere topluluk baskı yapıp da onları değiştirmezlerse. İktidarları var, imkanları var, baskı yapmıyorlar. Veya ses çıkarmıyorlar. Günah işlemiyorlar ama isteseler günahkârı engelleyecekler. Engellemediler.

Yuazzbullahu ammeti vel haassate. O zaman Allah günahı fiilen işleyene de işlemesine mâni olmayıp işlemediği halde kenarda durana da belayı, cezayı indirir.

O halde müslümanın ne yapması lazım? Bir kötülüğü gördüğü zaman eli ile düzeltmesi lazım. Yaptırtmaması lazım buna nehy-i münker vazifesi, farzı diyoruz. Eliyle değiştirmeye

gücü yetmezse dili ile, nasihat yoluyla söylemesi lazım. Buna da gücü yetmezse, bu azılı azgın heriflerin yaptıkları şu kötü işe ben razı değilim. Değiştiremedim engelleyemedim. Söz de söyleyemem, bunlar beni ezerler geçerler. Çiğ çiğ yerler, bunlara sözüm de geçmez. “Ben âciz nâciz bunların yaptıklarına razı değilim. Beni affeyle gücüm de yetmiyor. Ben sevmiyorum bunu ama elimden de bir şey gelmiyor.” diyecek.

Bu imanın en aşağı derecesidir. Gücü yeterse değiştirecek. Fiilen yaptırmıyorum, diyecek. Ona gücü yetmeyen söyleyecek, “Ya yapmayın ayıptır, günahdır. Ne yapıyorsunuz? Eza cefa ediyorsunuz. Bırakın adamcağızı.”

Mesela birkaç kişi birisini dövüyorsa, sövüyorsa. Ona da gücü yetmiyorsa bunu diyecek Allah bazen öyle oluyor ki üç beş kişi birisine eza cefa ediyor. Mesela Doğu Anadolu'da adam ne yapsın. Bir şey derse belki onu da döverler, kendi de razı değil. Ama değiştirmeye gücü yettiği halde müdahale etmediyse, “Ben yapmadım.” demesi kurtarmaz onu. Niye yaptırtmadın, niye engellemedim diye ona da beraber azap umumî gelir.

Onun için müslümanın her yerde münasip bir şekilde iyiliği yaptırımcı, kötülüğü engelleyici bir durumda olması lazım. Söylemeye çalışması lazım, genel vazifemiz budur. Buna alışmalıyız. Evimizde söylemeliyiz, hatta birisi sol eliyle yemek yiyor, su içiyorsa bile onlara söylemek lazım. Lisân-ı münasip ile, ben işin kolayını şakaya vurdurmakta buldum. Birisi sol eliyle içiyorsa mesela, on dolar ceza diyorum. Herkes gülüyor, işin ortasında ceza falan yok tabii. Aman mesela çocuğunun başı açık mesela kızın. “Kızım niye başını örtmedin? Sana mı on dolar ceza vereyim, babana mı diyorum?” diyorum. Tabii babası da gülüyor kız da gülüyor ama ben de hiç olmazsa başı örtmek lazım, sözünü söylemiş oluyorum. Hem kimse darılmıyor hem de sözü söylemiş oluyorum. Netice itibariyle bir çaresini bulmalı, söylemeli.

Gücü yeten bir insan tabii doğrudan doğruya “Yapmayın bunu, kaldırın bunu. Çıkartın bunu evden, atın bunu.” Diyecek. Bakıyorsun çoluk çocuk eve tavla getirmiş mesela, babası geldi. “Bu ne böyle, dersiniz yok mu sizin? İşiniz yok mu?” “Kumar oynamıyoruz. Sadece vakit eğlendirmek için.” “Atın bunu evden.”

mesela. Gücü yetiyorsa müdahale edecek, gücü yetmiyorsa dille söyleyecek. Ona da gücü yetmiyorsa "Yâ Rabbi aman! Bu adamların ne yaptığından ben hoşnut değilim. Ben razı değilim, gücüm yetse değiştirecektim ama korkuyorum canımdan da ama bir şey yapamıyorum. Affet yâ Rabbi! Ben bir şey yapamıyorum. Ama katılmıyorum buna." diyecek hiç olmazsa.

d. Allahu Teâlâ Ancak Mütemerrit İnatçıları Azaplandırır

Onuncu hadîs-i şerîf.

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يُعَذِّبُ مِنْ عِبَادِهِ إِلَّا الْمَارِدَ
الْمُتَمَرِّدَ، الَّذِي يَتَمَرَّدُ عَلَى اللَّهِ، وَيَأْبَى أَنْ يَقُولَ: لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. هـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ.

İbn'i Ömer *radıyallahu anhümadan*. Allahu Teâlâ Hazretleri kullarından ancak *mütemerrit* inatçıları azaplandırır. Burada da *Ma'ridel mütemerrit* diyor, *fahişel mütefahiş* dediği gibi. *Ma'rid* inat eden demek, *mütemerrit* de inatta artık onu huy edinmiş olan

¹² İbn Mâce, "Zühd", 35, r. 4297; Deylemî, *el-Firdevs*, I, 167, r. 618; Ukaylî, *ed-Duafâ*, I, 96, r. -1; İbn Ebî Hatim, *el-İlel*, V, 267.

veya onu sözle ısrar eden demek. Allahu Teâlâ Hazretleri ancak kullarından inat eden ve inadını huy edinip sürdüreni azaplandırır. Ötekileri azaplandırmaz.

La yuazzibu min ibadihi illa ma illel mütemerride vellezi yetemerradü alalallah. Allah'a karşı inat ediyor o inatçı ki Allah'a karşı inat ediyor.

Ve ye'ba en yekule la ilahe illallah. La ilahe illallah demeye yanaşmıyor. İşte bu inatçı, azaplandırır. Yoksa her günahahtan dolayı kullara ceza verse başına taş yağar insanların. Hayatta kalmaz, yeryüzü harabeye döner. Ancak çok *mütemerrit*, inatçı, inadından ileri gitmişleri cezalandırır buyuruyor.

Allah bizi sevdiği kullarından eylesin. Azabına uğrayanlardan etmesin onların yanında de etmesin.

Onbirinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ الْعِبَادِ، وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ، حَتَّى إِذَا لَمْ يُبْقِ عَالِمًا، اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤْسَاءَ جُهَّالًا، فَسُئِلُوا

فَأَفْتُوا بِغَيْرِ عِلْمٍ، فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا. حم ش خ م ت هـ
13 عَنِ ابْنِ عَمْرٍو، الْخَطِيبُ عَنْ عَائِشَةَ

Hız. Aişe validemiz den *radıyallahu anha* ve Abdullah B. Amr *radıyallahu anhümadan* Ahmed B. Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî ve birçok kaynaklarda ifade edilmiş bir hadîs-i şerîftir.

---

¹³ Buhârî, "ilim", 34, r. 100; Buhârî, "i'tisâm", 7, r. 7307; Müslim, "ilim", r. 13; Müslim, "ilim", r. 14; Tirmizî, "İlim", 5, r. 2652; İbn Mâce, "Mukaddime", 8, r. 52; Ahmed b. Hanbel, II, 162, r. 6511; Ahmed b. Hanbel, II, 190, r. 6787; Ahmed b. Hanbel, II, 203, r. 6896; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 254, r. 20471; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 256, r. 20477; Ma'mer, *el-Câmi'*, XI, 257, r. 20481; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 432, r. 4571; İbn Hibbân, *Sahîh*, XV, 114, r. 6719; İbn Hibbân, *Sahîh*, XV, 118, r. 6723; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 505, r. 37590; Tayâlisî, *Müsned*, IV, 48, r. 2406; Humeydî, *Müsned*, I, 494, r. 592; Bezzâr, *Müsned*, VI, 400, r. 2422; Bezzâr, *Müsned*, VI, 401-402, r. 2423; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, V, 391, r. 5876; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, V, 391, r. 5877; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 198, r. 20352; Beyhakî, *el-Medhal*, I, 175, r. 180; Beyhakî, *el-Medhal*, I, 450, r. 850; Beyhakî, *el-Medhal*, I, 451, r. 852; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, III, 189, r. 1541; Tahâvî, *Şerhu müşkili'l-âsâr*, I, 283, r. 306; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, I, 21-22, r. 55; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, I, 297, r. 988; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, III, 7, r. 2301; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, II, 163, r. 1107; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, II, 181, r. -1; İbn Abdülberr, *Câmi'u beyâni'l-ilm*, I, 586, r. 1003; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, III, 252, r. -1; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, III, 488, r. -1; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, IV, 126, r. -1; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, XIII, 96, r. -1; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühd ve'r-rekâik*, I, 281, r. 816.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

Innallahe ilme intizaen yenteziuhu minel ibadi. Allah ilmi kullarından böyle çekip göğüslerinden çatır çutur kafalarından alarak yeryüzünden ilmi öyle kaldırmaz.

Velakin yagbidul ilme bi ulemai. Fakat ilmi yeryüzünden kaldırması, kıyamet günü, âhir zamanda ilim kalkacak yeryüzünden. İlmin kalkması nasıl olur? Alimleri vefat ettirmekle olur. Mübarek alimler, bilgin alimler, aklı başında insanlar ölüyor birer birer.

Hatta iza lem yübga alimen. Hiç iyi alim kalmayınca Allah'ın dinini bilen, emrini bilen, nasihat eden, hakkı söyleyen, kötülüğü engelleyen kimse kalmayınca.

İttehezannasu ruesaü cühhalen. İnsanlar bu sefer cahil reisler edinirler, alimler gittiği için. Buradan anlaşılıyor ki alimler aslında reisti, cemiyetin önderleriydi. Onlar gidince bu sefer insanlar cahil reisler edinirler.

Fe suilu. Bunlara meseleler sorulur da, “Bu nasıl, doğru mu? Haram mı, helal mi; eğri mi, yanlış mı?”

Fe eftev bi gayri ilmin. Bilmedikleri halde kafadan atma cevap verirler.

Fe dallu. Hem kendileri sapıtırlar.

Ve edallu. Hem de kendilerine soru soranları saptırırlar. O zaman belalarını bulurlar.

O belalarını bulurlar sözünü ben ekliyorum. Tabii kendileri sapıp da ötekileri de saptırınca çifte, katmerli belalarını bulurlar.

O büyükelçi sıfıra sıfır, elde var sıfır. Hiçbir bilgisi yok tın tın. Ötekisi bilmem gazeteci-yazar sıfıra sıfır, elde var sıfır. Hiçbir bilgisi yok, ötekilerden bir iki tanesi doğru söz söyledi ama “İslâm şöyledir, böyledir.” dediği yerlerde İslâm öyle değil. İslâm’ı tam anlatamadılar, doğru söyleyemediler. Yanlış söylediler, yalan yanlış şeyler söylediler. Bunlar nasıl büyükelçi olmuş? Biz nasıl bunlara emanet etmişiz?

Anasına bak kızını al, derler. Adam hem “Ben müslümanım.” diyor. Hem şeriate düşman. Hem Allah’ın emirleri değiştirilmelidir, diyor Hem İslâm’da altı tane adaletsizlik var-

dır, diyor. Eşitsizlik vardır, diyor. Onları sayıyor hem müslümanım, diyor.

Kadın taş duvar işinde kullanılacak bir insan değil ki. Kadın narin, erkek başka türlü. Yani öyle şeyler söylüyor ki bilmeyen İslâm'da eşitsizlik var falan vesaire.

Ben ona öldürecektim, öldürmedim. Ama sen girdiğin evde çocukları öldürüyorsun. Banyo küvetine üst üste yığıyorsun. Alçak! Ben öldürmüyorum, hayatını bağışlıyorum. Sen medenî sayılıyorsun, ben İslâm'da kölelik var diye taarruza uğruyorum. Öyle saçma şey mi olur? Bunlar anlatılmıyor.

Demokrasi de neden yoktur? Açıklayayım. Şimdi demokraside herkesin oyları eşittir. Eşitlik hüner değildir.

Ahmakla alim aynı kefeye koyulur mu ?

Devleti ona mı teslim edeceksin? İslâm öyle şey yapmaz. İslâm o adamın şahitlik hakkı bile yoktur, diyor. Yani ona görev verir mi? İslâm'da bir iyinin hakimiyeti vardır.

İslâm demokrasiden daha üstündür. İslâm batının taklidi değildir. İslâm cumhuriyetten daha üstündür ama cumhuriyet değil-

dir. Bir sürü söz söyle ondan sonra İslâm'da demokrasi vardır. İslâm'da demokrasi olur mu ya? Demokrasi yoktur İslâm'da, küfre fırsat var mı? Sarhoşa fırsat var mı? Hürriyet var mı?

Valla eline fırsat geçti mi meyhane bırakmaz. İçki imal ettirmez, içki sokturmaz. Suudi Arabistan sokturmuyor, yok işte. Ama bu kusur mu? Nu meziyet. Bunları da söylese-ne. İslâm'da demokrasi var, herkes hakkına sahip olacak. Elindeki kitaba göre hürriyet sağlanmıştır ama putpereste hürriyet ve hayat hakkı sağlanmamıştır İslâm'da diye ona hak tanınmamıştır. Ötekilere peygamber geldiği kitap geldiği için özel bir durum tanınmış. Bunları söylemek lazım.

İslâm'da başka dinlere hayat hakkı yoktur. Sadece Hristiyanlığa ve Yahudiliğe ehl-i kitap olduğu için özel bir durum vardır. Allah'a inanıyorlar, bizim adlarını saydığımız peygamberlerin çoğuna da inanıyorlar. Kitapları biraz bozulmuş, akidelerde biraz var. Akıllarını başlarına toplarlarsa bir zaman sonra adam olabilirler. Çünkü Allah'a inanıyorlar, diye onlara hayat hakkı tanınmış. Müşrike

hayat hakkı tanımaz İslâm. Bunları İslâm tarihi âşikâr olarak bildiriyor.

Ötekisi şaşkın. İslâm kadını tepeden tırnağa ille siyah giyecek, falan diyor. Ahzap sûresi diyor, sûrenin adını bilmiyor.

14 يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيهِنَّ

Âyet-i kerîmesinden cilbâb kelimesini bulmuş. Cilbabın çeşitli manaları var. Cilbab boynu örten baş örtüsü mânasına gelir. Aşağıya kadar uzanan şey mânasına gelir, diyen alimler olmuş. Daha başka şeyler diyen olmuş. İslâm'da tek bir üniforma tespit edilmiştir. İnsanın örtünmesi tespit edilmiştir. Ve ne ile örtünürse örtünsün, mühim olan odur.

Sahabe-i kirâm fakir olduklarından, kestikleri koyunların derilerini adam ederlerdi, üstlerine giyinirlerdi. Ne yapsın yani Yemen'den ince kumaş getirecek parası yoktu ki. Ebû Bekir Sıddîk Efendimiz Peygamber Efendimiz'in işareti üzerine bütün malını ordunun teçhizine verdi. Üzerindeki elbiseleri bile sattı. Camiye çıkamayınca "Ebû Bekir

¹⁴ 33/Ahzab, 59.

nerede?é diye sordu Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz. Hasıra büründü çıktı Peygamber Efendimiz'in karşısına.

Cemaatten birisini gördüler ki sabah namazı kılıyor, duayı bile beklemeden camiden gidiyor. Dediler ki nasihat yollu, "Mübarek burası Peygamber Efendimiz'in mescidi. Namazı kılınca hemen ne kalkıp gidiyorsun? Dua etsen, otursan." gibi. Ne söylediklerini bilmiyorum da böyle konuştular ona. O da dedi ki, mahcup: "Evimizde bir tane örtü var. Ben örtünüyorum, buraya geliyorum, sabah namazı kılıyorum. Koşarak eve gidiyorum ki hanımım örtünsün, o da namaz kılabilsin diye." ona yetişeyim diye acele ediyorum.

Burada yeşil üniforma olacak, bilmem ne kolejinin kıyafeti gibi kıyafet olacak diye İslâm öyle bir şey dememiş. O ondan haberdar değil, ötekisi beriki şeyden haberdar değil. İslâm'a ait olmayan şeylere İslâm'a ait diyorlar. Yaygın bir şey, ondan sonra en akıllısı Deli Bekir. Nasıl düzeleceğiz bilmiyorum.

Onikinci Hadîs-i şerîf:

إِنَّ اللَّهَ لَا يُقَدِّسُ أُمَّةً لَا يُعْطُونَ الضَّعِيفَ مِنْهُمْ حَقَّهُ.

15طب عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ.

İbni Mesud *radiyallahu anhümadan* Taberânî rivayet etmiş.

Allahu Teâlâ Hazretleri içlerindeki zayıfa hakkını vermeyen bir topluluğu temizlemez, pak kılmaz, mukaddes kılmaz. Mukaddes etmez. Yani topluluk sıhhatli olacak. Kendi hakkını alamayana, arayamayana bile hakkını verecek. Bu senin hakkındır al, diyebilecek topluluk olacak. İçindeki zayıfa hakkını verecek. Niye zayıf diyor? Zayıf hakkını takip edemeyen demek zaten. Ya ihtiyardır, ya duldur ya cahildir, ya çocuktur falan.

İçindeki zayıfa hakkını vermeyen bir ümmeti Allah takdis etmez, yani kutlu et-

---

¹⁵ Şâfiî, *Müsned*, I, 381, r. -1; Hâkim, *el-Müstedrek*, III, 287, r. 5117; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, v1, 241, r. 11801; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, X, 160, r. 20201; Beyhakî, *es-Sünenü's-suğrâ*, II, 327, r. 2190; Beyhakî, *Ma'rifetü's-sünen ve'l-âsâr*, IX, 11, r. 12185; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 18, r. 12210; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, V, 162, r. 4949; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, X, 222, r. 10534; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, IV, 197, r. 7013; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 72, r. 5546; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 19, r. 14649; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VII, 315.

mez, mübarek etmez. Pak etmez yani başı beladan çıkmaz. Allah'ın rahmetine ermez; cezasını, belasını bulur demek. Toplum öyle sıhhatli olacak ki istemeden haklar verilecek, zayıflar ezilmeyecek. Hakkını aramayanlar, arayamayanlar mahrum kalmayacak.

Ve nihayet sonuncu hadîs-i şerîfe geldik. Aferin 13 tane hadis-i şerif okumuş oluyoruz. Ve hepsi de canlı konulara temas etti elhamdülillah.

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ، إِلَّا مَا كَانَ لَهُ
16 خَالِصًا، وَابْتِغَى بِهِ وَجْهَهُ. ن. طَب عَنْ أَبِي أَمَامَةَ

Ebu Ümâme hazretlerinden Taberânî ri-vayet etmiş. Çok önemli bir konuyu bize hatırlatan bir hadis-i şeriftir bu. Diyor ki Pey-gamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendi-miz:

---

¹⁶ Nesâî, "Cihâd", 24, r. 3140; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, IV, 286, r. 4333; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, IX, 181, r. 6456; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII, 140, r. 7628; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat*, II, 25, r. 1112; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 23, r. 5261.

e. Allahu Teala Halisâne İhlaslı İşi Kabul Eder

Aziz ve Celil olan Allah kulların işlediği işleri kabul etmez. Ancak kendisi için halisâne yapılan işi kabul eder.

Vebtuğiye bihi vechuhu. Ve Allah'ın rızasını kazanmak gayesi ile yapılan ameli kabul eder başka ameli kabul etmez. Yani ihlaslı olan ameli kabul eder, ihlaslı olmayan ameli kabul etmez. Kendi rızası için yapılan işi kabul eder, başka bir sebeple yapılanı kabul etmez.

Neden? Türkiye'de vergi kanunu var. Bu vergi kanununa göre sosyal hizmetler yaparsa, sosyal hizmetlere şirketlerin ayırdığı paralar vergisinden düşülüyor. Vergi matrahını düşürmek için yurt yapıyor. Bu adam sevap alır mı? Alamaz. Hava alır.

Neden? Maksadı doğru değil. Vergi kaçırarak. Vakıf kuruyor. Aile vakfı, maksat vakfa yardım yapıyorum, deyip şirketinin kazancının bir kısmını o tarafa... “Hayır yapıyorum.” diye buradan vergiyi düşürmek, gene parayı öbür taraftan vakıf diye almak, gene kendi işlerini yürütmek.

“Talebe yetiştireceğim.” diyor koca bir tesis kuruyor. En modern talebeleri yetiştireceğim, bilmem ne falan diye.

Ondan sonra maksat ne ?

Maksat kendi şirketlerine kaliteli eleman yetiştirmek. Onu da talebe yetiştireceğim, falan diye yutturuyor. Arazi alıyor, proje yapıyor, devlet planlama teşkilatına geliyor, yapacağı işin maliyeti 2 milyar. Ordan çıkarıp 5 milyar alıyor. 5 milyarın 2 milyarı ile tesisleri yapıyor. Bizim hazinenin parasıyla 3 milyar da yanına kâr kalıyor. Onları da şirketlerinde kullanıyor.

Bu işler perdenin arkasında böyle dönüyor. şimdi bu adamın yaptığı hayır, kurduğu vakıf, tesis ettiği vakıf, dağıttığı para, işe yarar mı?

M’min kardeşlerimizden bir tanesi, birisi yurt yapmış. “Bu yurdu yaptın, bunu müslümanlara versene. Ya burada dinsiz gelirse, içki içerse?” “Orasına karışmam.” demiş. Niye karışmıyorsun, doğru düzgün yapsana. Yapacağın hayra mı yarıyor, şerre mi yarıyor?

Bir belediye reisi gelmiş. Çok güzel tesisler kurmuş ama onu sahiplerine güzel bir şekilde devredememiş. Ondan sonra bir başka belediye reisi gelmiş. Onların kaymağını yiyor. İstenen faydalar sağlanmıyor. Ve ilk emeller, ilk umutlar suya düşüyor.

Yapacağı şeyi insan düşünmeli, yaptığı şeyin kime yarayacağına dikkat etmeli.

Adamlar Türkiye'de yatırım yapıyor. Avrupalılar yatırım yapıyor ama 100 milyar dolar kaçırmışlar, yurt dışına geçirmişler. Yaptığı şey ne? Türkiye'nin arpası ile Türkiye'nin suyunu birleştiriyor. 90 lirayı bulmayan maliyeti bin liraya satıyor. Ondan sonra da kâ ettim, diye bilançosunda gösteriyor. Anlaşmasına göre bunun bir kısmını yurtdışına şu kadar da çıkarma hakkı tanıyor. Senin suyu na, senin arkandan, Türkiye'de kazandığı milyarları alıyor. Sen de yabancı sermayeyi teşvik diye buna haklar vermişsin, imkânlar vermişsin. Güya memleket zenginleyecek, hiç zenginleme, bir şey yok.

Yaptığı bira fabrikası olduğundan içenler arabasını çarpıyor, zarar. Sıhhati kayboluyor, zarar. Karaciğerde siroz oluyor, zarar. Din-

den, imandan çıkıyor, zarar. Allah'ın gazabına uğruyor, günah işliyor, hepsi zarar. Adam öyle bir planlıyor ki işi, sen ne diye o işi yapıyorsun? Ne diye buna çanak tutuyorsun?

Turizm sektörüne para veriyor. Turist sektörüne para veriyor. Avrupa da bunu destekliyor. Geliyor burada otel kuruyor, neden? Yarın öbür gün Türkiye'yi alırsa binalar hazır olsun diye. Bunda bir şey yok. Türkiye'deki gayrimüslimler fabrika kuruyor, ne yapıyor ? Balonlu ciklet, deterjan, buzdolabı, çamaşır makinası bunlar olmadan yaşamıyor muydu bizim analarımız, babalarımız, dedelerimiz?

Ciklet olmadığı zaman ben hatırlıyorum, ot sakızları vardı. Onlar topraktan köklenirdi. Dibi yıkanırdı, şahane güzel kokulu. Gerçekten sakız olurdu yani. Televizyonda bir dakikalık reklamın şu kadar şu kadar parası vardır. Biz katiyen ona güç yetiremiyoruz. Balonlu cikletin türlü türlü çizgi filmlerle reklamını yapıyor.

Ne demek bu? Milyarlar kazanıyor demek. Kim bu? Ya süryânî ya yahudi.

Balondan para kazanıyor, deterjan hem senin çevren kirleniyor, tabiatı, çevreyi bo-

zan şey. Hem büyük çapta, böyle büyük üretimler ve büyük paralar kazanıyor. Götürüyor yurt dışına. Eskiden insanlar bunu çok daha basit usullerle halledebiliyorlarmış.

Türkiye'de Türkiye'nin işine yarayacak bir fabrika; Türkiye'yi feraha, refaha götürecektir. mühim işleri hiç yapmamışlardır. Neden? Türkiye'yi sömürmek istiyorlar, gelişmesini istemiyorlar da ondan. Asıl şu halkımızın işsizliğini engelleyecek, lehine, menfaatine olacak şeyleri yapsana. Onlar yapılmıyor.

Onun için gözünü açması lazım insanın. İhlaslı yapması lazım, onların yaptıkları şeyler ihlasla olmayınca vakıf da olsa kıymeti yoktur. Reklam maksadıyla yapıyorsa kıymeti yoktur. Vergi kaçırmak için yaptığı için yaptığı şey güzel gibi görünse de kıymeti yoktur.

Bu çok önemli bir husustur, yani dinin direği ihlastır. İslâm dininin direği. Dinin direği namaz, dinin direği oruç. Hayır. Namaz ve oruç dahi, zekât ve hac dahi ihlas olmazsa kabul olmadığı için dinin direği ihlastır.

İslâm dininin esası nedir ?

Yaptığı şeyi Allah rızası için halis niyetle yapacak bir zihniyete sahip olmaktır.

Ona sahip olmadığı zaman kıldığı namaz kabul olmuyor, tuttuğu oruç kabul olmuyor, gittiği hac kabul olmuyor, verdiği zekât kabul olmuyor, hiçbir işe yaramıyor. Kalbi pırl pırl sâfî olacak, niyeti halis muhlis olacak. Sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yapacak. Şahsî menfaat, maddi kaygı, dalavere vesaire olmayacak. Allah bizi ihlaslı kullarından eylesin. Doğru yoldan ayırmasın, iki cihanda aziz eylesin. Firdevs-i âlâsına dahil eylesin bi hürmet-i İslâm. Habib-i Edîb'ine komşu eylesin. Sözlerini burada kitaplarda okuduk, orada cemalini görmeyi nasip eylesin.

Bi-hürmeti Esrâr-ı Sûreti'l-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25 Şevvâl 1412 / 27.04.1992

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

